

Az irat elektronikus iratról készített papír alapú másolat.

dr. Jován László
ügyvéd

Alkotmánybíróság

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: IV/00159-0/2021

Tatabányai Törvényszék útján

Erkezett: 2021 JAN 28.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Példány: 1 Kezelőiroda:

Melléklet: 17 db

TATABÁNYAI TÖRVÉNYSZÉK
Tatabánya

5. 2020-01-11

Példány:Mell.:db
Az ügyirat száma: B.419/2017

04/I

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, állapítsa meg a *Kúria Bhar.III.1.530/2019/23. ügyszámú ügyben hozott ítéletének és a Győri Ítéltábla Bf.I.38/2019/16. számú ítéletének* alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azokat semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

- a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Győr-Moson-Sopron Megyei Főügyészség B.691/2014/55-I. számon 2015. október 12-én nyújtott be vádiratot [REDACTED] terhére emberölés büntette miatt. A Tatabányai Törvényszék, mint elsőfokú bíróság 4.B.300/2015/51. számú ítéletével 2016. december 2-án [REDACTED] az ellene emelt vád alól felmentette. Ügyészi fellebbezés okán az ügy a Győri Ítéltábla elé került, amely másodfokú bíróság a 2017. október 24-én kihirdetett Bf.20/2017/5. számú végzésével a felmentő ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban a Tatabányai Törvényszék [REDACTED] terhelte a 17.B.419/2017/39. számú ítéletével az ellene emelt vád alól ismét felmentette.

Fellebbezés útján ismét a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság elé került az ügy, amely bíróság Bf.I.38/2019/16. számú 2019. október 29-én kihirdetett ítéletével ████████ terhelte bűnösnek mondta ki halált okozó testi sértés büntette és testi sértés vétsége miatt és ezért ████████ terhelte 7 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte.

Kétoldalú fellebbezés okán az ügy a Kúria, mint harmadfokú bíróság elé került. A Kúria az első nyilvános ülésen az ügyészi perbeszédet követően szünetet rendelt el és a Bhar.III.1.530/2019/14-I. számú végzésével elrendelte ████████ terhelte előzetes letartóztatását. A legfőbb bírói fórum a Bhar.III.1.530/2019/23. számú 2020. október 16-án kihirdetett ítéletével ████████ terhelte bűnösnek mondta ki előre kitervelt emberölés büntetében és ezért őt 21 év szabadságvesztésre ítélte.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Első fok: Tatabányai Törvényszék (4.B.300/2015/51. számú ítélet)

Másodfok: Győri Ítéltábla (Bf.20/2017/5. számú végzés)

Megismételt első fok: Tatabányai Törvényszék (17.B.419/2017/39. ítélet)

Másodfok: Győri Ítéltábla (Bf.I.38/2019/16. számú ítélet)

Harmadfok: Kúria (Bhar.III.1.530/2019/23. számú ítélet)

Az ügyben a harmadfokú eljárás folytán az általánosságban biztosított felülvizsgálatnak, mint rendkívüli perorvoslatnak a Be. 650. § (1) bekezdés a) pontja alapján nincs helye. Egyéb jogorvoslati lehetőség panaszos részére nem áll rendelkezésre.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúria Bhar.III.1.530/2019/23. ügyszámú ügyben hozott ítéletét 2020. november 12-én elektronikusan kézbesítették a védő részére. A határidő 2021. január 11-én jár le, így a határidő megtartott.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

██████████ eljárás vádlottja volt.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A pertörténetből megállapítható, hogy a panaszos ügyében eljáró elsőfokú bíróság részletes bizonyítás alapján [REDACTED] vádlottat az ellene emelt vád alól bizonyíték hiányában felmentette.

Alapjogi kérdés, hogy megállapítható-e a terhelt bűnössége úgy, hogy a vádképviselőt ellátó ügyészség a felmentést követő másodfokú eljárásban úgy módosítja a vádat a fellebbezésében, hogy erre a körülményre a terhelt figyelmét nem hívják fel és nem adják meg a lehetőséget a nyilatkozat (vallomástételre).

Alapjogi kérdés továbbá, hogy a másodfokú eljárásban a felmentést követően jogosult-e az ügyészség a vádat úgy módosítani, hogy annak következményeire sem az ügyészség, sem a bíróság nem hívja fel a terhelt figyelmét.

Alapjogi kérdés, hogy a felmentő rendelkezésben kimerített vádtól való eltérő minősítés közlése nélkül (figyelemfelhívás nélkül) születhet-e elmarasztaló másodfokú ítélet.

Alapjogi kérdés, hogy a harmadfokú eljárásban sérült-e a terhelt védelemhez való joga, a védekezéshez való joga, amennyiben a harmadfokú bíróság a letartóztatásának elrendelését követően nem biztosította védőjével a kapcsolattartást.

Alapjogi kérdés, hogy a harmadfokú bíróság a vádbeszéd és a sértetti jogi képviselő felszólalását követően rendelkezett a panaszos letartóztatásáról a védő perbeszédét meg sem hallgatva. Sérült-e a panaszos pártatlan bíráskodáshoz fűződő joga.

Alapjogi kérdés, hogy sérült-e a panaszos pártatlan és független bíráskodáshoz való joga azzal, hogy másod- és harmadfokú eljárásban bűnösségének megállapítására a hivatkozott törvényi tényállás szükségképpen elemeinek hiányában került sor.

Alapjogi kérdés, hogy sérül-e a panaszos jogorvoslathoz fűződő joga, ha a harmadfokú eljárásban olyan súlyosabb büntetőjogi minősítéssel marasztalják el (előre kiterveltség) amellyel soha nem volt vádolva.

Alapjogi kérdés – az ügyben kiemelten fontos alapjogi kérdés – hogy a másodfokú eljárásban a törvény tiltása ellenére eszközölt vádmódosítás után születhet-e annak megfelelő elmarasztaló ítélet, továbbá a törvénysértő vádmódosítást fenntartó és azt következetesen képviselő ügyészség vádjával szemben születhet-e a harmadfokú eljárásban olyan elmarasztaló ítélet, amely minősítést az alapügyben benyújtott vádirat sem tartalmazza.

Alapjogi kérdés, hogy sérül-e a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, ha a váddal való rendelkezést az ügyészségtől a bíróság átveszi.

Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés:

Az Alaptörvényben rögzített és biztosított tisztességes bírósági eljárás sérelmét jelenti-e, ha a terhelt bűnösségének megállapítására szükségképpen törvényi tényállási elem hiányában kerül sor, továbbá a védelemhez, illetve a védekezéshez való jog sérelmét jelenti-e, ha a terhelt ügyében felmentést követően úgy születik elmarasztaló ítélet, hogy sem a másod- sem a harmadfokú eljárásban nem biztosították számára a védekezéshez, a vallomástételhez való jogot.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az Alaptörvény Szabadság és Felelősség fejezetének XXVIII. cikk (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Ugyanezen alaptörvényi rendelkezés (3) bekezdése azt tartalmazza, hogy „A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.”

Az Alaptörvény XXVIII. (7) bekezdés akként rendelkezik, hogy „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági vagy más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

A fentiekben idézett alapjogi jogosultsággal szoros összefüggésben van az Alaptörvény 28. cikke: „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság ítéletének és a Kúria, mint harmadfokú bíróság ítéletének megsemmisítése okainak az indokolása:

Panaszos ██████████ felmentését követően a Győri Fellebbviteli Főügyészség fellebbezésében az alapvádiratban korábban fenntartott emberölés büntetőjogi minősítését megváltoztatta és azt kérte, hogy a másodfokú bíróság a panaszost halált okozó testi sértés büntetében mondja ki bűnösnek, mert az emberölés szükségképpen tényállási elemei hiányoznak. A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla az ügyben tárgyalást tűzött ki, ugyanakkor a tárgyalás megkezdésekor a panaszost nem figyelmeztette arra, hogy a korábbi váddal szemben eltérő minősítés lehetősége is fennáll, továbbá nem figyelmeztette arra sem, hogy az eltérő minősítéssel kapcsolatban vallomástételi jogosultsága van. A másodfokú eljárás formája **tárgyalás** volt. A Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a terhelt meghallgatása nélkül hozott ítéletet, amelyben bűnösségét megállapította halált okozó testi sértés büntetében és könnyű testi sértés vétségében.

A korábban idézett Alaptörvényi rendelkezés XXVIII. cikk (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. Ez az alkotmányos rendelkezés véleményem szerint magában foglalja a védekezéshez való jogot is, azaz a terheltnek a saját jogon előterjesztett védekezését. Ezt a jogát a terheltnek az eljárás különböző szakaszaiban a büntetőeljárást folytató hatóságnak kell biztosítania és garantálnia. A mellékelt másodfokú tárgyalási jegyzőkönyvből egyértelműen és világosan megállapítható, hogy a Győri Ítéltábla tárgyalás tartása mellett (a bizonyítás

lehetősége biztosítva volt), a terhelti vallomástétel biztosítva volt nem tájékoztatta, nem hívta fel és nem figyelmeztette az ezzel kapcsolatos jogaira. A védekezéshez való jogát sértette a panaszosnak az Ítéletábrla akkor is, amikor az alapvádától eltérő vádmódosításra nem hívta fel a figyelmet. Okiratokkal igazoltan sértült a panaszosnak az Alaptörvényben biztosított védelemhez, illetve védekezéshez való joga.

Álláspontom szerint sértült a másodfokú eljárásban az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése – tisztességes eljáráshoz való jog – mert a panaszost szükségképpen tényállási elemek hiányában, mintegy „irodalmi módszerekkel” nyelvészeti úton marasztalták el, mellőzve az elemi, jogdogmatikai rendelkezéseket is.

A másodfokú ítélet kihirdetését követően mind a vád, mind a panaszos és védője ellentétes irányú fellebbezést jelentett be. A vádképviselő a módosított vád fenntartása mellett kizárólag súlyosítás végett, a panaszos és védője felmentés végett jelentett be fellebbezést. A harmadfokú eljárást megelőzően a vádat képviselő Legfőbb Ügyészség fellebbezését indokolta, fenntartva a vádmódosításban foglaltakat, kizárólag és kifejezetten csak súlyosítás végett jelentett be fellebbezést.

A panaszos és védője felmentés végett bejelentett fellebbezésében rámutatott arra, hogy a korábbi alapvádból és a módosított vádból is hiányoznak szükségképpen tényállási elemek – ezt egyébként a Győri Fellebbviteli Főügyészség módosított vádja sem vitatja – amelyek nem pótolhatók.

A Kúria harmadfokú eljárása a jogorvoslatok elbírálására nyilvános ülést tűzött ki, a panaszos élt a távolmaradás jogával. A nyilvános ülésen a vádképviselő a fellebbezését kiegészítés nélkül fenntartotta és felszólalt a sértetti képviselő is. Ezt követően a tanács elnöke szünetet rendelt el, amely alatt rendelkezett panaszos ██████████ letartóztatásáról, amelyet fogamatba is vettek. Ezután került sor a védő érdemi felszólalására, perbeszédére.

A védő felszólalásában a fellebbezést kiegészítette és részletesen elemezte az alap és módosított vád történeti tényállását, a másodfokú ítélet történeti tényállását és azt összevetette a minősítés szerinti törvényi tényállással. Megállapította, hogy szükségképpen tényállási elemek (elkövetési magatartás, okozati összefüggés és a bekövetkezett halál oka) hiányoznak.

A Kúria eljárása – az hogy a védelem álláspontjának meghallgatása előtt rendelkezett a kényszerintézkedésről – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével járt, hiszen a kényszerintézkedés elrendelésével a pártatlan bíráskodás látszata is sértült. Egyértelmű volt a jelenlévők számára, hogy a panaszossal szemben súlyos büntetést fognak kiszabni.

A Kúria eljárás módja, a kényszerintézkedés elrendelése körülményei a külvilág számára is egyértelműsítették, hogy milyen döntés fog születni a panaszos ügyében ez pedig prejudikáció, amelyet nem csupán a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés, hanem a hatályos büntetőeljárás törvény is tilalmaz. Itt jegyzem meg, hogy a Kúria megsértette a fegyverek egyenlőségének elvét is, amely szintűgy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmi kelléke. A mellékelt jegyzőkönyv a leírtakat kétségen kívül alátámasztja.

A panaszos védője a következő munkanapon megkísérelte a személyes kapcsolatfelvételt védencével, de a büntetés-végrehajtási intézet azt a tájékoztatást adta, hogy a Kúria nem gondoskodott, nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy a büntetés-végrehajtási intézetet értesítenie kell a védő személyéről és

elérhetőségéről, ezért a kapcsolatfelvétel meghiúsult. A Kúriának ez az eljárása megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jogot, mert a fogva lévő terhelttel a Kúria jogszabály szegése miatt a védő a terhelttel nem tudott felkészülni a következő ülésre.

A Kúria a következő ülésen távkapcsolat útján igyekezett pótolni korábbi törvénysértését, ez azonban nyilvánvalóan nem lehetett sikeres, hiszen a személyes kontaktus a terhelt és a védő között alapjog, az semmilyen módon és mértékben nem korlátozható. A 2017. évi XC. törvény 42. § (5) bekezdése kógens rendelkezést tartalmaz, amelyet a Kúria nyilvánvalóan megsértett.

A Kúria a nyilvános ülést ismét elhalasztotta, majd a Bhar.III.1.530/2019/23. számon 2020. október 16-án kihirdette jogerős ítéletét, amelyben panaszos ■■■■■ a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő előre kitervelten minősülő emberölés büntetében és a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő testi sértés büntetében marasztalta el és halmazati büntetésül 21 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, mint főbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra, mint mellékbüntetésre ítélte.

Az történt tehát, hogy a Kúria a módosított vád kereteit túllépve, az ügyészi fellebbezést túllépve olyan bűncselekményben állapította meg panaszos bűnösségét (minősített emberölés) amellyel soha nem volt vádolva. Álláspontom szerint a Kúria eljárása megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezést – tisztességes eljáráshoz való jog – amely a vádon túlterjeszkedésen nyilvánult meg. Megsértette továbbá a hivatkozott alaptörvényi rendelkezést – tisztességes eljáráshoz való jog – mert a Kúria átvette a vádképviselő szerepét és a korábban módosított vádat ítéletében módosította, mint említettem olyan minősítésre, amelyet a vádképviselő soha nem alkalmazott a panaszossal szemben. A tisztességes tárgyaláshoz való jog sérelmét jelentette a Kúria ítélete abban a vonatkozásban is, hogy jogdogmatikai elveket, a törvényt figyelmen kívül hagyva szükségképpen tényállási elemek hiányában – nem bizonyítatlanságról van szó – sújtotta súlyos büntetéssel a panaszost.

A Kúria az eljárásában megsértette az Alaptörvény rá is kötelező 28. cikkét, amely az autentikus jogértelmezést írja elő.

A jogerős ítélet meghozatalakor hatályos 2017. évi XC. törvény 650. § (1) bekezdése és a 649. § (2) bekezdés kizárja a harmadfokú eljárás esetén a felülvizsgálatot, mint rendkívüli perorvoslatot. A már idézett eljárási törvény 618. § (1) bekezdése írja elő, a harmadfokú bíróság felülbírálatának terjedelmét. Az idézett jogszabály (1) bekezdésének b) pontja tartalmazza azt a rendelkezést, amely a rendkívüli perorvoslatot harmadfokú eljárását esetén nem teszi lehetővé. Megállapítható, hogy a büntetőügyek jelentős részében a törvényi rendelkezések értelemzavar nélkül aggálytalanul alkalmazhatók.

A panaszos ügye azonban merőben eltér az általános ügymenettől, amelynek eredménye harmadfokú eljárás lehet. ■■■■■ panaszost részletes bizonyítás alapján két alkalommal ténybeli és jogi indokolással felmentették, elmarasztalására másod, illetve harmadfokon került sor. Ügyében valójában kétfokú eljárás folyt, ez alatt természetesen a másod és harmadfokú eljárást értem. A harmadfokú eljárás esetén a felülvizsgálat, mint rendkívüli perorvoslat törvényi tilalmazásának eljárásjogi indoka az, hogy az első fokon eljáró bíróság (ténybíró) határozatát és eljárást két

fokon, két eljárásban büntető anyagi és eljárásjogi értelemben is értékelték. (jogbíróság)

Ez az eljárásjogi szándék és kikötés nyilvánvalóan nem vitatható, hiszen a parttalan felülvizsgálatnak sem értelme, sem jogi rendeltetése nincs. A panaszos ügyében azonban a másodfokon eljáró Győri Ítéltábla bizonyítás felvétele nélkül tények átértelmezésével (ténybíróság) állapított meg bűnösséget, amely bűnösséget és büntetést a tények további átértelmezésével súlyosította és minősítette át a Kúria (ténybíróság). Megállapítható tehát, hogy a panaszos ██████████ ██████████ ügyében a felülvizsgálati eljárást kizáró kétszeres jogi értékelés nem történt meg, sőt ügyében a másod és harmadfokú bíróság is ténybíróságként járt el és ehhez igazította a jogi okfejtést.

Álláspontom szerint megszorítás nélkül az ügyek összességére a Be. idézett jogszabályhelyei nem alkalmazhatók, mert sérthetik a terheltek jogorvoslati jogosultságát. A jelenleg hatályos Be. 650. § (1) bekezdésének a) pontja, valamint a Be. 618. § (1) bekezdése aszinkronitást mutat, egyben ellentétes az Alaptörvény XXVIII. (7) bekezdésével.

Mellékletek:

M/1-14.: Érintettséget igazoló dokumentumok

M/15,16.: Ügyvédi meghatalmazás, Nyilatkozat

